

Dokumentas atspausdintas iš teismų praktikos paieškos sistemos INFOLEX. Praktika (www.teismupraktika.lt)

Kortelė:

1953472_RegNr_e2-1825-553/2020

<http://www.infolex.lt/tp/1953472>

Civilinė byla Nr. e2-1825-553/2020

Teisminio proceso Nr. 2-58-3-00168-2020-7

Procesinio sprendimo kategorijos: 3.4.3.7.1.; 3.4.3.7.3

(S)

LIETUVOS APELIACINIS TEISMAS

N U T A R T I S

LIETUVOS RESPUBLIKOS VARDU

2020 m. gruodžio 17 d.

Vilnius

Lietuvos apeliacinio teismo Civilinių bylų skyriaus teisėja Aldona Tilindienė,

teismo posėdyje apeliacine rašytinio proceso tvarka išnagrinėjusi civilinę bylą pagal atsakovės bankrutuojančios individualios įmonės „Mintarta“ nemokumo administratorės individualios įmonės „Raštinės paslaugos“ ir suinteresuoto asmens viešosios įstaigos „FINANSINĖS STRATEGIJOS“ atskiruosius skundus dėl Šiaulių apygardos teismo 2020 m. spalio 21 d. nutarties, priimtos civilinėje byloje pagal pareiškėjo Luminor Bank AS, Lietuvoje veikiančio per Luminor Bank AS Lietuvos skyrių, skundą **dėl bankrutuojančios individualios įmonės „Minarta“ kreditorių susirinkimo sprendimų, kuriais patvirtinti nauji kreditorių finansiniai reikalavimai, panaikinimo,**

n u s t a t ė :

I. Ginčo esmė

1. Pareiškėjas Luminor Bank AS, veikiantis per Luminor Bank AS Lietuvos skyrių, kreipėsi į teismą su pareiškimu, prašydamas panaikinti šiuos bankrutuojančios individualios įmonės (toliau – ir BIĮ) „Mintarta“ kreditorių susirinkimo 2020 m. rugpjūčio 31 d. sprendimus:

1.1. patvirtinti A. G. 265 295 Eur finansinis reikalavimas, ir išspręsti klausimą iš esmės – atmesti A. G. prašymą dėl finansinio reikalavimo patvirtinimo;

1.2. patvirtinti viešosios įstaigos (toliau – ir VšĮ) „FINANSINĖS STRATEGIJOS“ 194 158,94 Eur finansinis reikalavimas, ir išspręsti klausimą iš esmės – atmesti VšĮ „FINANSINĖS STRATEGIJOS“ prašymą dėl finansinio reikalavimo patvirtinimo;

1.3. patvirtinti uždarnosios akcinės bendrovės (toliau – ir UAB) „Krafta“ 44 298,87 Eur finansinis reikalavimas, ir išspręsti klausimą iš esmės – atmesti UAB „Krafta“ prašymą dėl finansinio reikalavimo patvirtinimo;

1.4. patvirtinti J. V. 22 337,67 Eur finansinis reikalavimas, ir išspręsti klausimą iš esmės – atmesti J. V. prašymą dėl finansinio reikalavimo patvirtinimo;

1.5. patvirtinti UAB „Agrokuras“ 53 632,55 Eur finansinis reikalavimas, ir išspręsti klausimą iš esmės – atmesti UAB „Agrokuras“ prašymą dėl finansinio reikalavimo patvirtinimo.

2. Pareiškėjas paaiškino, kad BIĮ „Mintarta“ bankroto procesas yra vykdomas ne teismo tvarka. Bankrutuojančios įmonės kreditorių susirinkimas 2020 m. rugpjūčio 31 d. priėmė sprendimus, kuriais patvirtinti Valstybinio socialinio draudimo fondo valdybos Vilniaus skyriaus 238,88 Eur finansinis reikalavimas, A. G. 265 295 Eur finansinis reikalavimas, VšĮ „FINANSINĖS STRATEGIJOS“ 194 158,94 Eur finansinis reikalavimas, UAB „Krafta“ 44 298,87 Eur finansinis reikalavimas, J. V. 22 337,67 Eur finansinis reikalavimas ir UAB „Agrokuras“ 53 632,55 Eur finansinis reikalavimas.

3. Pareiškėjo teigimu, kreditorių susirinkimo 2020 m. rugpjūčio 31 d. sprendimai, kuriais patvirtinti nauji finansiniai reikalavimai, yra neteisėti. Bankroto ne teismo tvarka procesas buvo pradėtas 2019 m. gruodžio 20 d., vadinasi, kreditorių finansiniai reikalavimai turėjo būti pateikti tvirtinti iki 2020 m. sausio 20 d. Pareiškėjui nėra žinomos tikslios suinteresuotų asmenų prašymų dėl finansinių reikalavimų patvirtinimo pateikimo datos, nes bankrutuojančios įmonės nemokumo administratorė nepateikė faktinių duomenų, pagal kuriuos būtų galima nustatyti šias faktines aplinkybes. Nepaisant to, prašymai dėl finansinių reikalavimų patvirtinimo negalėjo būti pateikti anksčiau, negu buvo parengti, todėl UAB „Agrokuras“ prašymas laikytinas pateiktu 2020 m. gegužės 15 d., A. G. prašymas – 2020 m. birželio 22 d., VšĮ „FINANSINĖS STRATEGIJOS“ prašymas (prašymai) – 2020 m. liepos 1 d., UAB „Krafta“ ir J. V. prašymai – 2020 m. liepos 1 d. Visų suinteresuotų asmenų finansiniai reikalavimai pateikti praleidus terminą, nustatytą bankrutuojančios įmonės kreditorių finansiniams reikalavimams pateikti.

4. A. G., teikdamas prašymą dėl finansinio reikalavimo patvirtinimo, apskritai nenurodė priežasčių, nulėmusių termino finansiniam reikalavimui pateikti praleidimą, todėl bankrutuojančios įmonės kreditorių susirinkimas neturėjo pagrindo spręsti, ar terminas šio suinteresuoto asmens finansiniam

reikalavimui pateikti yra praleistas dėl svarbių priežasčių, ir atitinkamai Lietuvos Respublikos juridinių asmenų nemokumo įstatymo (toliau – JANĮ) 12 straipsnio 3 dalies ir 41 straipsnio 6 dalies prasme turėjo atsisakyti priimti tvirtinti aptariamą finansinį reikalavimą.

5. UAB „Agrokuras“ prašymas dėl termino finansiniam reikalavimui pateikti atnaujinimo yra grindžiamas ta faktine aplinkybe, kad ši bendrovė tik 2020 m. gegužės 7 d. įgijo reikalavimo teisę į bankrutuojančios įmonės savininką R. V. Perleidus reikalavimo teisę, įvyksta prievolės subjektų pasikeitimas – naujasis kreditorius stoja į pradinio kreditoriaus vietą. Naujasis kreditorius, perimdamas reikalavimo teisę, negali įgyti daugiau teisių ir pareigų, negu turėjo pradinis kreditorius, kartu reikalavimo teisės perleidimas negali labiau suvaržyti skolininko prievolės (Lietuvos Respublikos civilinio kodekso (toliau – CK) 6.101 straipsnio 1 dalis). UAB „Agrokuras“ pateiktų dokumentų duomenimis, ši bendrovė galbūt įgijo reikalavimo teisę į bankrutuojančios įmonės savininką vėliau, negu buvo pradėtas bankroto ne teismo tvarka procesas. Kita vertus, ši faktinė aplinkybė pati savaime nesudaro pagrindo atnaujinti terminą finansiniam reikalavimui pareikšti ir priimti tvirtinti šios bendrovės finansinį reikalavimą. UAB „Agrokuras“, kaip naujoji kreditorė, stojo pradinio kreditoriaus vieton, todėl turi prisiimti teisinius padarinius, susijusius su pradinio kreditoriaus neveikimu, t. y. finansinio reikalavimo nustatytu laiku nepateikimu.

6. Visi kiti suinteresuoti asmenys nurodė tik tai, kad jie tik 2020 m. birželio mėn. sužinojo apie vykdomą bankrutuojančios įmonės bankroto ne teismo tvarka procedūrą. Suinteresuoti asmenys VšĮ „FINANSINĖS STRATEGIJOS“, UAB „Krafta“ ir J. V. tiek, kiek susiję su jiems, kaip galimiems kreditoriams, tenkančios įrodinėjimo pareigos vykdymu, turi pareigą pagrįsti, kad jie iš tikrųjų tik 2020 m. birželio mėn. sužinojo ir neturėjo objektyvių galimybių anksčiau sužinoti apie vykdomą bankrutuojančios įmonės bankroto ne teismo tvarka procedūrą. Šie suinteresuoti asmenys nepateikė įrodymų, pagrindžiančių nurodytas faktines aplinkybes, vadinasi, jie neįrodė, kad svarbios priežastys nulėmė termino finansiniams reikalavimams pateikti praleidimą, todėl bankrutuojančios įmonės kreditorių susirinkimas be pagrindo priėmė tvirtinti VšĮ „FINANSINĖS STRATEGIJOS“, UAB „Krafta“ ir J. V. finansinius reikalavimus – šių suinteresuotų asmenų reikalavimo teisės jau buvo pasibaigusios gerokai anksčiau, negu jie pateikė prašymus dėl finansinių reikalavimų patvirtinimo.

7. Pažymėjo, kad neturėdami patvirtintų finansinių reikalavimų suinteresuoti asmenys dalyvavo bankrutuojančios įmonės kreditorių susirinkime ir balsavo už sprendimų patvirtinti finansinius reikalavimus priėmimą. Taip buvo ne tik pažeistos imperatyvios įstatymo normos, bet ir esmingai nulemtas balsavimo rezultatas.

8. Atsakovė BIĮ „Mintarta“, atstovaujama nemokumo administratorės IĮ „Raštinės paslaugos“, prašė pareiškimą atmesti. JANĮ 27 straipsnio 3 dalies 1 punkte numatyta, kad nemokumo administratorius ne vėliau kaip per 3 darbo dienas nuo įsiteisėjusios nutarties iškelti nemokumo bylą gavimo dienos šios nutarties kopiją išsiunčia kreditoriams (įskaitant neribotos civilinės atsakomybės juridinio asmens dalyvio kreditorius). Šioje teisės normoje įtvirtinta pareiga administratoriui užtikrinti tinkamą pranešimą kreditoriui apie įmonės bankroto bylos iškėlimą. Atitinkamai, kreditorius turi teisėtą lūkestį, kad jam apie įmonės bankroto bylą bus pranešta. Pažymėjo, kad byloje nėra duomenų, jog suinteresuoti asmenys tokius pranešimus buvo gavę, todėl jiems objektyviai nebuvo įmanoma laikytis JANĮ 41 straipsnio 1 dalies nuostatų, todėl pagrįstai jų reikalavimai buvo priimti tvirtinti. Nėra jokių duomenų, kad suinteresuoti asmenys pareiškę reikalavimus piktnaudžiavo procesinėmis teisėmis, o siekiant užtikrinti CPK 5 straipsnyje įtvirtintą kiekvieno asmens teisę savo teises ir teisėtus interesus ginti teismine tvarka, suinteresuotiems asmenims pagrįstai terminas kreditoriniams reikalavimams pareikšti buvo atnaujintas. Pažymėjo, kad ir pats pareiškėjas praleido terminą, nustatytą JANĮ, tačiau jo kreditorinis reikalavimas irgi buvo patvirtintas.

9. Suinteresuotas asmuo UAB „Krafta“ atsiliepime prašė pareiškimą atmesti ir priteisti bylinėjimosi išlaidų atlyginimą. Nurodė, kad suinteresuotas asmuo iš nemokumo administratorės jokio pranešimo apie vykdomą bankroto procedūrą negavo. Suinteresuotas asmuo tik 2020 m. birželio mėn. sužinojo, kad skolininkei vykdoma bankroto procedūra ir tuo metu suinteresuotas asmuo kreipėsi su finansiniu reikalavimu į nemokumo administratorę.

10. Suinteresuotas asmuo VšĮ „FINANSINĖS STRATEGIJOS“ atsiliepime prašė pareiškimą atmesti ir priteisti bylinėjimosi išlaidų atlyginimą. Nurodė, kad bankrutuojančios įmonės nemokumo administratori pateikė prašymą dėl 249 950,93 Eur reikalavimo patvirtinimo ir įtraukimo į kreditorių sąrašą ir reikalavimo pagrįstumą įrodančius duomenis. Pažymėjo, kad apie bankroto procesą atsitiktinai sužinojo tik 2020 m. birželio mėnesį.

11. Suinteresuotas asmuo J. V. pateiktu atsiliepime prašė pareiškimą atmesti ir priteisti bylinėjimosi išlaidų atlyginimą. Nurodė, kad bankrutuojančios įmonės nemokumo administratori pateikė prašymą dėl 30 194,33 Eur reikalavimo patvirtinimo ir įtraukimo į kreditorių sąrašą, pateikė reikalavimą pagrindžiančius duomenis. Pažymėjo, kad apie bankroto procesą atsitiktinai sužinojo tik 2020 m. birželio mėnesį.

12. Suinteresuotas asmuo A. G. prašė pareiškimą atmesti ir priteisti bylinėjimosi išlaidų atlyginimą. Nurodė, kad anksčiau savo finansinio reikalavimo negalėjo pateikti, nes nežinojo apie įmonės bankroto procesą. Savo reikalavimą tinkamai pagrindė pridėtais dokumentais.

13. Suinteresuotas asmuo UAB „Skyhealth farma“ atsiliepime prašė pareiškimą atmesti. Nurodė, kad suinteresuoto asmens reikalavimas nukreiptas ne į bankrutuojančią įmonę, o į jos savininką R. V.. Dėl nurodytos aplinkybės suinteresuotas asmuo vėliau sužinojo apie bankroto procesą ir tai laikytina svarbia priežastimi praleistam terminui atnaujinti. Pažymi, kad tik 2020 m. gegužės 7 d. buvo perleista reikalavimo teisė, kurios pagrindu kreiptasi dėl finansinio reikalavimo patvirtinimo.

II. Pirmosios instancijos teismo nutarties esmė

14. Šiaulių apygardos teismas 2020 m. spalio 21 d. nutartimi skundą patenkino iš dalies: panaikino BIĮ „Mintarta“ 2020 m. rugpjūčio 31 d. kreditorių susirinkimo sprendimus, kuriais buvo patvirtinti A. G. 265 295 Eur finansinis reikalavimas, VšĮ „FINANSINĖS STRATEGIJOS“ 194 158,94 Eur finansinis reikalavimas, UAB „Krafta“ 44 298,87 Eur finansinis reikalavimas, J. V. 22 337,67 Eur finansinis reikalavimas, UAB „Agrokuras“ 53 632,55 Eur finansinis reikalavimas; perdavė klausimą dėl kreditorių A. G. 265 295 Eur finansinio reikalavimo, VšĮ „FINANSINĖS STRATEGIJOS“ 194 158,94 Eur finansinio reikalavimo, UAB „Krafta“ 44 298,87 Eur finansinio reikalavimo, J. V. 22 337,67 Eur finansinio reikalavimo, UAB „Agrokuras“ 53 632,55 Eur finansinio reikalavimo tvirtinimo BIĮ „Mintarta“ kreditorių susirinkimui nagrinėti pakartotiniai, įvertinus ir ištaisius nustatytus pažeidimus.

15. Pirmosios instancijos teismas nurodė, kad termino finansiniam reikalavimui pateikti praleidimas sudaro savarankišką pagrindą atsisakyti priimti tvirtinti finansinį reikalavimą. Teismas pritarė pareiškėjui, kad visi suinteresuoti asmenys reikšmingai praleido terminą savo finansiniams reikalavimams pateikti, nė vienas suinteresuotas asmuo neįrodė, jog svarbios priežastys nulėmė termino praleidimą, todėl bankrutuojančios įmonės kreditorių susirinkimas neteisėtai priėmė tvirtinti ir sprendimais patvirtino suinteresuotų asmenų finansinius reikalavimus.

16. Pirmosios instancijos teismas taip pat nustatė, kad sprendžiant suinteresuotų asmenų finansinių reikalavimų tvirtinimo klausimus, patys suinteresuoti asmenys, nors jie neturėjo patvirtintų finansinių reikalavimų, dalyvavo bankrutuojančios įmonės kreditorių susirinkime ir balsavo už sprendimų patvirtinti finansinius reikalavimus priėmimą. Teismas sutiko su pareiškėju, kad tai lėmė JANĮ pažeidimą ir balsavimo rezultata. 2020 m. rugpjūčio 31 d. kreditorių susirinkimo protokolinio įrašo duomenimis, už nemokumo administratorės pasiūlymą dėl naujų finansinių reikalavimų patvirtinimo balsavo kreditoriai, turintys 51,24 procento visų balsavusių bankrutuojančios įmonės kreditorių balsų, 2020 m. rugpjūčio 31 d. kreditorių susirinkime dalyvavusių kreditorių registravimo sąrašo duomenimis, suinteresuotų asmenų, neturėjusių teisės dalyvauti ir balsuoti šiame susirinkime, balsai sudarė 19,16 procento visų balsavusių bankrutuojančios įmonės kreditorių balsų. Teismo vertinimu, tuo atveju, jeigu balsavimo bankrutuojančios įmonės kreditorių susirinkime procedūra būtų įgyvendinta taip, kaip ji turėjo būti įgyvendinta pagal JANĮ 12 straipsnio 3 dalį, 43 straipsnio 1-2 punktus ir 45 straipsnio 1 dalį, kreditorių susirinkimas būtų priėmęs priešingus, negu buvo priimti, sprendimus dėl suinteresuotų asmenų finansinių reikalavimų tvirtinimo.

17. Pirmosios instancijos teismas, nustatęs, kad buvo padaryti procedūriniai balsavimo pažeidimai, nepasisakė dėl kreditorinių finansinių reikalavimų teisėtumo ir perdavė klausimą dėl kreditorių finansinių reikalavimų tvirtinimo BIĮ „Mintarta“ kreditorių susirinkimui nagrinėti iš naujo, įvertinus ir ištaisius nustatytus pažeidimus.

III. Atskirųjų skundų ir atsiliepimų į juos argumentai

18. Suinteresuotas asmuo VšĮ „FINANSINĖS STRATEGIJOS“ atskirajame skunde prašo panaikinti Šiaulių apygardos teismo 2020 m. spalio 21 d. nutartį ir patvirtinti BIĮ „Mintarta“ sprendimus, kuriais patvirtinti Valstybinio socialinio draudimo fondo valdybos Vilniaus skyriaus 238,88 Eur finansinis reikalavimas, A. G. 265 295,00 Eur finansinis reikalavimas, VšĮ „FINANSINĖS STRATEGIJOS“ 194 158,94 Eur finansinis reikalavimas, UAB „Krafta“ 44 298,87 Eur finansinis reikalavimas, J. V. 22 337,67 Eur finansinis reikalavimas ir UAB „Agrokuras“ 53 632,55 Eur finansinis reikalavimas. Atskirasis skundas grindžiamas šiais pagrindiniais argumentais:

18.1. VšĮ „FINANSINĖS STRATEGIJOS“, UAB „Krafta“ ir J. V. iš nemokumo administratorės negavo jokio pranešimo apie vykdomą bankroto procedūrą. Manoma, kad pranešimas nebuvo išsiųstas vien dėl to, kad nemokumo administratorė neatsižvelgė į tai, jog VšĮ „FINANSINĖS STRATEGIJOS“, UAB „Krafta“ ir J. V. galėjo pateikti finansinį reikalavimą ne individualios įmonės savininkui, bet jo įmonei. Sužinoję, kad skolininko įmonei vykdoma bankroto procedūra, iš karto buvo pateiktas finansinis reikalavimas.

18.2. VšĮ „FINANSINĖS STRATEGIJOS“ negalėjo žinoti, kad skolininkas turi įmonę, kuriai vykdoma bankroto procedūra. Suinteresuotas asmuo, pareiškęs savo reikalavimus, nepiktnaudžiavo savo teisėmis, o siekė užtikrinti savo teises ir teisėtus interesus.

19. BIĮ „Mintarta“ nemokumo administratorė IĮ „Raštinės paslaugos“ atskirajame skunde prašo panaikinti Šiaulių apygardos teismo 2020 m. spalio 21 d. nutartį ir klausimą išspręsti iš esmės – pareiškėjo atskirąjį skundą atmesti. Atskirasis skundas grindžiamas šiais pagrindiniais argumentais:

19.1. Visi suinteresuoti asmenys nurodė, kad apie IĮ „Mintarta“ bankroto procesą sužinojo ne iš karto, o sužinoję pateikė prašymus patvirtinti finansinius reikalavimus. Priešingų duomenų nemokumo administratorė bei kreditorių susirinkimas neturėjo, tokių duomenų nepateikė ir pareiškėjas.

19.2. Nei nemokumo administratorė, nei kreditorių susirinkimas neturėjo duomenų, kad pradinis kreditorius žinojo apie pradėtą bankroto procesą ne teismo tvarka, bet neveikė kaip nustato įstatymas. Tokių duomenų nepateikė ir pareiškėjas. Nesant duomenų, kad pradinis kreditorius praleido terminą pateikti kreditorinį reikalavimą dėl nesvarbių priežasčių, kreditorių susirinkimui nebuvo pagrindo atsisakyti priimti bei tvirtinti UAB „Agrokuras“ finansinį reikalavimą.

19.3. Teismas nenurodė, kokį konkretų įrodymą kiekvienas iš suinteresuotų asmenų turėjo ir galėjo pateikti, kad įrodyti aplinkybę, jog apie bankroto procesą sužinojo tik 2020 m. birželį.

19.4. Teismo nurodyta aplinkybė, kad duomenys apie įmonių bankroto bylas yra vieši, nereiškia, jog suinteresuoti asmenys dėl to privalėjo apie bankroto procesą sužinoti anksčiau. Pagal kasacinio teismo suformuotą teisės taikymo taisyklę, kreditoriams nei iš įstatymų, nei iš taikytinų bendrųjų teisės principų nekyla reikalavimas sekti informacinius pranešimus.

19.5. Pagal JANĮ 12 straipsnio 1 dalį bankroto procesą vykdančiam teismui, vykdančiam teismo tvarka, teismo kompetencijai skirtus klausimus sprendžia kreditorių susirinkimas. JANĮ nenustato, kad tvirtinant kreditorių reikalavimus, kada bankroto procesas vykdomas ne teismo tvarka, negali dalyvauti ir balsuoti tie asmenys, kurių finansiniai reikalavimai yra tvirtinami.

20. Atsiliepime į suinteresuoto asmens VšĮ „FINANSINĖS STRATEGIJOS“ atskirąjį skundą atsakovės BIĮ „Mintarta“ nemokumo administratorė II „Raštinės paslaugos“ prašo atskirąjį skundą patenkinti jame nurodytais argumentais.

21. Atsiliepime į atsakovės nemokumo administratorės atskirąjį skundą pareiškėjas Luminor Bank AS, Lietuvoje veikiantis per Luminor Bank AS Lietuvos skyrių, prašo nutraukti apeliacinį procesą arba atskirąjį skundą atmesti ir skundžiamą nutartį palikti nepakeistą. Atsiliepimas į atskirąjį skundą grindžiamas šiais pagrindiniais argumentais:

21.1. Nemokumo administratorė, veikdama tiek bankrutuojančios įmonės interesais, tiek savo interesais, neturi teisės skųsti pirmosios instancijos teismo nutartį, kuria panaikinti bankrutuojančios įmonės kreditorių susirinkimo sprendimai dėl suinteresuotų asmenų finansinių reikalavimų patvirtinimo. Nemokumo administratorė neįrodinėja tiek bankrutuojančios įmonės, tiek savo teisinio suinteresuotumo dėl teismo nutarties panaikinimo. Teismo nutartimi išspręstų klausimų pobūdis pats savaime patvirtina, kad skundžiama nutartis nesukūrė bankrutuojančiai įmonei neigiamojo materialiojo teisinio efekto, t. y. nesuvaržė bankrutuojančios įmonės materialiuųjų subjektinių teisių, nenustatė papildomų materialiuųjų pareigų ir kitaip neigiamai nepaveikė jos teisinio statuso, o kartu nesukūrė ir neigiamo procesinio teisinio efekto

.

21.2. Teismo nustatytos faktinės aplinkybės patvirtina, kad visų suinteresuotų asmenų finansiniai reikalavimai pateikti praleidus terminą, nustatytą bankrutuojančios įmonės kreditorių finansiniams reikalavimams pateikti:

21.2.1. UAB „Agrokuras“ beveik keturiais mėnesiais praleido terminą savo finansiniam reikalavimui pateikti, t. y. termino šiam finansiniam reikalavimui pateikti praleidimo laikotarpis yra beveik keturis kartus ilgesnis už patį terminą;

21.2.2. A. G. daugiau negu penkiais mėnesiais praleido terminą savo finansiniam reikalavimui pateikti, t. y. termino šiam finansiniam reikalavimui pateikti praleidimo laikotarpis yra daugiau negu penkis kartus ilgesnis už patį terminą;

21.2.3. VšĮ „FINANSINĖS STRATEGIJOS“, UAB „Krafta“ ir J. V. beveik šešiais mėnesiais praleido terminą savo finansiniams reikalavimams pateikti, t. y. terminų šiems finansiniams reikalavimams pateikti praleidimo laikotarpis yra beveik šešis kartus ilgesnis už patį terminą.

21.3. Pareiškėjo įsitikinimu, teismas tinkamai paskirstė faktinių aplinkybių, susijusių su termino finansiniam reikalavimui pareikšti praleidimo priežastimis, našta – būtent kreditorius, praleidęs terminą savo finansiniam reikalavimui pareikšti, turi pareigą įrodinėti ir kartu įrodyti, jog svarbios priežastys nulėmė termino praleidimą. Nemokumo administratorė siekia be teisinio pagrindo perkelti pareiškėjai įrodinėjimo našta – pareiškėja nežino ir objektyviai negali žinoti, kada ir kokiomis aplinkybėmis suinteresuoti asmenys sužinojo apie bankroto procesą ir kokios priežastys nulėmė taip žymiai uždelstą teisės pareikšti finansinį reikalavimą įgyvendinimą.

21.4. Kuo ilgesnis yra termino finansiniam reikalavimui pateikti praleidimo laikotarpis, tuo objektyvesnės priežastys, pateisinančios pažeidimą, turi egzistuoti, kad būtų pripažinta, jog finansinis reikalavimas gali būti priimtas tvirtinti, nepaisant termino praleidimo fakto. Pareiškėjo įsitikinimu, esant tokiems reikšmingiems termino, nustatyto finansiniams reikalavimams pareikšti, pažeidimams, suinteresuotų asmenų lakoniški nurodymai apie sužinojimo apie pradėtą bankroto procesą momentą nėra pakankami jų įrodinėjamoms faktinėms aplinkybėms pagrįsti ir nustatyti.

21.5. Nemokumo administratorė be pagrindo tapatina kreditorių susirinkimą, kuriame buvo priimti sprendimai dėl suinteresuotų asmenų finansinių reikalavimų tvirtinimo, su pirmuoju kreditorių susirinkimu. Suinteresuotų asmenų finansinių reikalavimų tvirtinimo klausimų sprendimo momentu jau egzistavo kompetentingas organas, todėl būtent šis organas ir turėjo spręsti klausimus dėl suinteresuotų asmenų finansinių reikalavimų tvirtinimo. Suinteresuoti asmenys neturėjo patvirtintų finansinių reikalavimų, vadinasi, jie nebuvo kompetentingo organo nariai, todėl jie neturėjo teisės dalyvauti ir balsuoti pirmiau įvardytais klausimais.

22. Atsiliepime į suinteresuoto asmens VšĮ „FINANSINĖS STRATEGIJOS“ atskirąjį skundą pareiškėjas Luminor Bank AS, Lietuvoje veikiantis per Luminor Bank AS Lietuvos skyrių, prašo nutraukti apeliacinį procesą arba atskirąjį skundą atmesti ir skundžiamą nutartį palikti nepakeistą. Atsiliepimas į atskirąjį skundą grindžiamas šiais pagrindiniais argumentais:

22.1. Suinteresuotas asmuo neturi teisės kitų suinteresuotų asmenų interesais teikti atskirąjį skundą dėl pirmosios instancijos teismo nutarties. Vadinasi, apeliacijos pagal suinteresuoto asmens atskirąjį skundą objektas – teismo nutarties dalis, kuria panaikintas bankrutuojančios įmonės kreditorių susirinkimo sprendimas dėl suinteresuoto asmens VšĮ „FINANSINĖS STRATEGIJOS“ finansinio reikalavimo patvirtinimo.

22.2. Vidutiniškai protingo, apdairaus ir atidaus asmens standartas nereikalauja, kad kreditorius kiekvieną dieną domėtusi savo skolininko finansine padėtimi, kita vertus, pareiškėjos įsitikinimu, vidutiniškai protingas, apdairus ir atidus kreditorius reguliariai pasidomėtų skolininko finansine būkle. Pažymėtina, kad suinteresuoto asmens finansinis reikalavimas yra labai didelis, todėl suinteresuotumas žinoti, kokia yra skolininko finansinė būklė, turėtų būti dar gerokai didesnis. Be to, suinteresuotas asmuo nurodo, jog jo skolininkas – bankrutuojančios įmonės savininkas – jau ilgą laiką tarpą nevykdė savo finansinių įsipareigojimų, todėl, pareiškėjos vertinimu, domėjimasis skolininko

finansine padėtimi ir finansinio reikalavimo patenkinimo gavimo galimybėmis ir perspektyvomis turėtų būti dar intensyvesnis.

22.3. Suinteresuotas asmuo nurodo, kad jau seniai buvo nutrūkę santykiai tarp suinteresuoto asmens ir skolininko, vadinasi, jis pats pripažįsta, jog pasyviai domėjosi savo skolininko finansine padėtimi ir savo finansinio reikalavimo patenkinimo perspektyvomis. Kadangi suinteresuotas asmuo neveikė taip, kaip atitinkamomis sąlygomis veiktų vidutiniškai protingas, apdairus ir atidus kreditorius, todėl jis turi prisiimti tokio savo neveikimo (nepakankamo veikimo) teisinius padarinius.

Teismas

k o n s t a t u o j a :

IV. Apeliacinės instancijos teismo nustatytos bylos aplinkybės, teisiniai argumentai ir išvados

23. Bylos nagrinėjimo apeliacine tvarka ribas sudaro atskirojo skundo faktinis ir teisinis pagrindai bei absoliučių teismo nutarties negaliojimo pagrindų patikrinimas (Lietuvos Respublikos civilinio proceso kodekso (toliau – ir CPK) 320 straipsnio 1 dalis, 338 straipsnis). Apeliacinės instancijos teismas, nagrinėdamas šią bylą apeliacine tvarka, nenustatė absoliučių nutarties negaliojimo pagrindų ir aplinkybių, dėl kurių turėtų būti peržengtos atskirajame skunde nustatytos ribos dėl to, kad to reikalauja viešasis interesas ir neperžengus skundo ribų būtų pažeistos asmens, visuomenės ar valstybės teisės ir teisėti interesai (CPK 320 straipsnio 2 dalis, 338 straipsnis).

24. Kaip matyti iš bylos duomenų bei atskirųjų skundų pagrindo, pirmosios instancijos teismas skundžiama nutartimi ginčijamą kreditorių susirinkimą priėmė dviem savarankiškais pagrindais: 1) kreditorių susirinkimas neteisėtai priėmė tvirtinti ir sprendimais patvirtino suinteresuotų asmenų finansinius reikalavimus (JANĮ 12 straipsnio 3 dalis, 55 straipsnio 4 dalis); 2) nustačius procedūrinius 2020 m. rugpjūčio 31 d. kreditorių susirinkimo pažeidimus (JANĮ 12 straipsnio 3 dalis, 43 straipsnio 1–2 punktai ir 45 straipsnio 1 dalis).

Dėl procedūrinių pažeidimų balsuojant kreditorių susirinkime

25. Kaip nustatė pirmosios instancijos teismas, 2020 m. rugpjūčio 31 d. BIĮ „Mintarta“ kreditorių susirinkime sprendžiant suinteresuotų asmenų A. G., VšĮ „FINANSINĖS STRATEGIJOS“, UAB „Krafta“, J. V. ir UAB „Agrokuras“ finansinių reikalavimų patvirtinimo klausimą, tie patys suinteresuoti asmenys ir balsavo už sprendimo patvirtinti jų finansinius reikalavimus priėmimą.

26. Kaip matyti iš bylos duomenų, 2020 m. rugpjūčio 31 d. BIĮ „Mintarta“ kreditorių susirinkime už nemokumo administratorės pasiūlymą dėl suinteresuotų asmenų finansinių reikalavimų patvirtinimo balsavo kreditoriai, turintys 51,24 proc. visų balsavusių bankrutuojančios įmonės kreditorių balsų, iš jų suinteresuotų asmenų, kurių finansiniai reikalavimai turėjo būti tvirtinami, balsai sudarė 19,16 procento visų balsavusių bankrutuojančios įmonės kreditorių balsų. Atsižvelgiant į tai, be suinteresuotų asmenų balsų ginčijamas kreditorių susirinkimo nutarimas nebūtų priimtas (32,08 proc. balsų – už; 38,42 proc. balsų – prieš).

27. Apeliacinės instancijos teismas sutinka su pirmosios instancijos teismo išvada, kad nagrinėjamu atveju buvo pažeista balsavimo kreditorių susirinkime ir kreditorių susirinkimo nutarimų priėmimo tvarka. Kaip teisingai nurodė pirmosios instancijos teismas, kreditorių susirinkime turi teisę dalyvauti

ir balsuoti kreditorių susirinkimo dieną esantys juridinio asmens kreditoriai, turintys patvirtintus finansinius reikalavimus (JANĮ 12 straipsnio 3 dalis, 45 straipsnio 1 dalis).

28. Nemokumo administratorė nesutinka su pirmosios instancijos teismo išvadomis ir teigia, kad JANĮ 43 straipsnio 1, 2 punktai ir 45 straipsnio 1 dalis nereglamentuoja kreditorių reikalavimų tvirtinimo bankroto procesą vykdant ne teismo tvarka. Nemokumo administratorės teigimu, JANĮ nenustato, kad tvirtinant kreditorių reikalavimus bankroto procese ne teismo tvarka, negali dalyvauti ir balsuoti tie asmenys, kurių finansiniai reikalavimai yra tvirtinami.

29. Apeliacinės instancijos teismas su nemokumo administratorės nuomone nesutinka. JANĮ 12 straipsnio 3 dalyje nustatyta, kad bankroto procesą vykdant ne teismo tvarka, mutatis mutandis (lot. su būtiniais (atitinkamais) pakeitimais) taikomos šio įstatymo nuostatos, reguliuojančios bankroto procesą teismo tvarka. Vienintelės nuostatos, kurios su pakeitimais nėra taikomos bankroto procesą vykdant ne teismo tvarka, yra nuostatos dėl nemokumo administratoriaus atrankos ir teismo skiriamų procesinių baudų.

30. Tai reiškia, kad be nurodytų išimčių, kitos JANĮ nustatytos bankroto proceso nuostatos yra taikomos bankroto procesą vykdant ne teismo tvarka, o teismo kompetencijai skirtus klausimus sprendžia kreditorių susirinkimas (JANĮ 12 straipsnio 1 dalis).

31. Pažymėtina, kad pagrindinis kriterijus, kuris skiria teismo tvarka vykdomą bankrotą nuo ne teismo tvarka vykdomo bankroto, yra tai, jog ne teismo tvarka vykdomo bankroto atveju bankrotas vykdomas bendru įmonės ir jos kreditorių susitarimu ir visi klausimai sprendžiami kreditorių susirinkime (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2016 m. birželio 16 d. nutartis civilinėje byloje Nr. 3K-3-316-686/2016). Apie bankroto procedūrų vykdymą ne teismo tvarka tikslinga kalbėti tada, kai bent bankroto bylos iškėlimo stadijoje nekyla teisinių ginčų, t. y. kai kreditoriai ir įmonės savininkai sutaria dėl galimybės bankroto procedūras atlikti patiems. Kita būtina sąlyga – kreditorių ir įmonės savininkų tarpusavio pasitikėjimas ir tikėjimas, kad jiems nereikalinga teismo pagalba ir įsikišimas vykdant bankroto procedūras. Teisinių konfliktų egzistavimas, nepriklausomai nuo jų baigties, iš esmės nesuderinamas su bankroto procedūrų, vykdomų ne teismo tvarka, pobūdžiu ir tikslais, kadangi tarp įmonės savininkų ir kreditorių nėra reikiamo sutarimo (Lietuvos apeliacinio teismo 2016 m. balandžio 7 d. nutartis, priimta civilinėje byloje Nr. 2-866-823/2016). Tai buvo kertinis elementas priimant sprendimą dėl bankroto proceso ne teismo tvarka galiojant Lietuvos Respublikos įmonių bankroto įstatymui (toliau – ĮBĮ), iš esmės analogiškas pagrindas liko ir JANĮ 11 straipsnyje.

32. Taigi viena iš būtinųjų bankroto proceso vykdymo ne teismo tvarka sąlygų yra pirmasis kreditorių susirinkimas, kuris inicijuojamas siekiant gauti pritarimą kreditorių, kurių reikalavimų suma vertine išraiška sudaro ne mažiau kaip 3/4 visų juridinio asmens turimų įsipareigojimų, įskaitant ir tuos, kurių mokėjimo terminai nepasibaigę, sumos, esančios sprendimo priėmimo dieną (JANĮ 8 straipsnis, 11 straipsnio 3 dalis; anksčiau (sprendimo dėl bankroto proceso ne teismo tvarka priėmimo metu) galiojusio ĮBĮ 12 straipsnio 4 dalis). Atsižvelgiant į tai, bankroto procese, vykdomame ne teismo tvarka, paprastai neturėtų kilti naujo(-ų) finansinio(-ių) reikalavimo(-ų) patvirtinimo klausimai, nes įmonės finansiniai įsipareigojimai turi būti neginčytini ir aiškūs jau kreditorių susirinkimo sprendimo dėl bankroto proceso vykdymo ne teismo tvarka priėmimo dieną.

33. Šiuo atveju byloje susidarė ekstraordinari situacija, kuomet pagal suinteresuotų asmenų pateiktus finansinius reikalavimus matyti, kad galbūt ne visiems įmonės kreditoriams apskritai buvo pranešta apie kreditorių susirinkimą dėl bankroto proceso vykdymo ne teismo tvarka. Kita vertus, kaip matyti iš procesinių dokumentų ir Lietuvos teismų informacinės sistemos LITEKO duomenų, nė vienas iš

suinteresuotų asmenų kreditorių susirinkimo sprendimo dėl bankroto proceso vykdymo ne teismo tvarka neginčija(-o) (CPK 179 straipsnio 3 dalis).

34. Pažymėtina ir tai, kad dalies suinteresuotų asmenų atveju šią situaciją galėjo lemti ir išlikęs teisinio reguliavimo neapibrėžtumas individualios įmonės bankroto atveju (pvz., JANĮ 8 straipsnio 2 dalis). Tiek ĮBĮ, tiek JANĮ liko neįtvirtinta, kad reikalavimus individualios įmonės bankroto byloje gali pareikšti ne tik pačios individualios įmonės kreditoriai, bet ir individualios įmonės savininko kreditoriai. Šiuo aspektu, atsižvelgiant į individualios įmonės ir jos savininko atsakomybės bankroto procese ypatumus, laikytina, kad toliau turėtų būti laikomasi praktikos, kuria pripažįstama, jog tais atvejais, kai bankroto byla iškeliama individualiai įmonei, visi kreditoriai savo finansinius reikalavimus turi nepriklausomai nuo to, su kuo – įmone ar jos savininku (savininkais), kaip privačiu fiziniu asmeniu (privačiais fiziniais asmenimis), – buvo sudarytas sandoris, iš kurio kyla kreditoriaus reikalavimas (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Civilinių bylų skyriaus teisėjų kolegijos 2006 m. spalio 30 d. nutartis, priimta civilinėje byloje Nr. 3K-3-428/2006, 2009 m. rugsėjo 29 d. nutartis, priimta civilinėje byloje Nr. 3K-3-357/2009). Šiuo atveju tai reiškė ir pareigą pranešti apie kreditorių susirinkimą dėl bankroto proceso vykdymo ne teismo tvarka ne tik individualios įmonės kreditoriams, bet ir jos savininko kreditoriams (be kita ko, JANĮ 8 straipsnio 2 dalis).

35. Apeliacinės instancijos teismo vertinimu, tokioje situacijoje JANĮ 43 straipsnio 1 punktas, numatantis, kad kreditoriai, kurių reikalavimus patvirtino teismas, turi teisę dalyvauti ir balsuoti kreditorių susirinkimuose bei 45 straipsnio 1 dalis, kuri nustato, jog kreditorių susirinkime turi teisę dalyvauti ir balsuoti kreditorių susirinkimo dieną esantys juridinio asmens kreditoriai, kurių reikalavimus patvirtino teismas, bankroto procesą vykdant ne teismo tvarka, aiškintinos taip, kad sprendimą vykdyti bankroto procesą ne teismo priėmęs kreditorių susirinkimas sprendžia dėl visų vėlesnių pateiktų finansinių reikalavimų patvirtinimo. Patvirtinus kreditoriaus finansinį reikalavimą, pastarasis, be kitų JANĮ nustatytų teisių, tuomet įgyja ir JANĮ 43 straipsnio 1 punkte bei 45 straipsnio 1 dalyje nurodytas teises dalyvauti ir balsuoti kreditorių susirinkimuose.

36. Atsižvelgęs į tai, apeliacinės instancijos teismas pritaria pirmosios instancijos teismo išvadai, kad nagrinėjamu atveju buvo pažeista balsavimo kreditorių susirinkime ir kreditorių susirinkimo nutarimų priėmimo tvarka, todėl pirmosios instancijos teismas teisėtai ir pagrįstai skundžiamą kreditorių susirinkimo dalį panaikino ir perdavė klausimą nagrinėti kreditorių susirinkimui iš naujo (CPK 337 straipsnio 1 dalies 1 punktas).

Dėl termino finansiniam reikalavimui pareikšti (ne)atnaujinimo.

37. Apeliacinės instancijos teismas pažymi, kad konstatavus anksčiau nurodytą kreditorių susirinkimo nutarimų priėmimo tvarkos pažeidimą, kuris nulėmė neteisėto kreditorių susirinkimo nutarimo priėmimą, nėra pagrindo plačiau analizuoti termino atnaujinimo finansiniams reikalavimams pareikšti klausimą, nes, pašalinus procesinį pažeidimą, šis klausimas būtų nebeaktualus (žr., plačiau nutarties 26 punktą).

38. Kita vertus, atsižvelgiant į pirmosios instancijos teismo motyvus ir šalių argumentus, tikslinga priminti, kad kreditorių susirinkimas, spręsdamas teismo kompetencijai priskirtinus klausimus, turi analogiškai laikytis JANĮ reikalavimų ir paisyti aktualios teismų praktikos. Pagal JANĮ 41 straipsnio 4 dalį teismas (šiuo atveju – kreditorių susirinkimas) turi teisę priimti kreditorių reikalavimus, kurie buvo pateikti pažeidus įstatyme nustatytus terminus, jeigu termino praleidimo priežastis pripažįstama svarbiomis. Analogiška nuostata buvo įtvirtinta ir ĮBĮ 10 straipsnio 9 dalyje (teismas turi teisę priimti tvirtinti kreditorių reikalavimus, kurie buvo pateikti pažeidus šio straipsnio 4 dalies 5 punkte nustatytą terminą, jeigu termino praleidimo priežastis pripažįstama svarbiomis).

39. Teismų praktikoje sprendžiant dėl termino tokiam procesiniam veiksmui atlikti praleidimo priežasčių vertinimo, taikytinas protingos ir apdairios elgsenos reikalavimas; sužinojimas apie procesinių teisių įgyvendinimui reikšmingas aplinkybes yra įrodomasis faktas, kiekvienu atveju nustatytinas pagal procesines įrodymų vertinimo taisykles (Lietuvos apeliacinio teismo 2012 m. lapkričio 29 d. nutartis civilinėje byloje Nr. 2-1391/2012; 2014 m. sausio 21 d. nutartis civilinėje byloje Nr. 2-143/2014). Pažymėtina, kad pagal bendrąją įrodinėjimo taisyklę, būtent suinteresuoti asmenys turi įrodyti, kad buvo rūpestingi, domėjosi savo skolininko padėtimi (ypač atsižvelgiant į finansinio reikalavimo atsiradimo laiką) ir dėl objektyvių kliūčių negalėjo pateikti savo finansinio reikalavimo laiku (CPK 178 straipsnis). Pritartina pareiškėjai, kad kuo ilgesnis yra termino finansiniam reikalavimui pateikti praleidimo laikotarpis, tuo objektyvesnės priežastys, pateisinančios pažeidimą, turi egzistuoti, kad būtų pripažinta, jog finansinis reikalavimas gali būti priimtas tvirtinti.

40. Apeliacinės instancijos teismas atskirai pažymi, kad šiuo atveju kreditorių susirinkimas turėtų tokius (naujus) finansinius reikalavimus vertinti itin atidžiai, nes jie rodo vykdomo bankroto proceso ne teismo tvarka ydingumą, kuris apskritai gali užkirsti kelią bankroto proceso vykdyti ne teismo tvarka (be kita ko, JANĮ 11 straipsnio 3 dalis).

41. Apibendrinamas išdėstyti argumentus apeliacinės instancijos teismas sprendžia, kad pirmosios instancijos teismas tinkamai ištyrė ir įvertino visas nagrinėjamam klausimui reikšmingas faktines aplinkybes, todėl priėmė teisėtą ir pagrįstą nutartį, kurią pakeisti arba panaikinti atskirųjų skundų argumentais nėra pagrindo, todėl skundžiama nutartis paliekama nepakeista (CPK 337 straipsnio 1 dalies 1 punktas).

42. Kadangi iki paskirto teismo posėdžio pradžios pareiškėjas duomenų apie patirtas bylinėjimosi išlaidas nepateikė, bylinėjimosi išlaidų atlyginimo klausimas nespręstinas (CPK 98 straipsnis).

Lietuvos apeliacinio teismo Civilinių bylų skyriaus teisėja, vadovaudamasi Lietuvos Respublikos civilinio proceso kodekso 337 straipsnio 1 dalies 1 punktu,

n u t a r i a :

Šiaulių apygardos teismo 2020 m. spalio 21 d. nutartį palikti nepakeistą.

Teisėja Aldona Tilindienė

</div